

NORGES HØYESTERETT

Den 15. oktober 2008 avsa Høyesterett dom i

HR-2008-01793-A, (sak nr. 2008/950), straffesak, anke over dom,

A (advokat John Christian Elden)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Jostein Johannessen)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Endresen**: Saken gjelder inndragning av vinning etter utroskap overfor heleiet aksjeselskap.
- (2) A var styreleder og daglig leder i B AS. Han eide samtlige aksjer i selskapet, som han i mars 2000 stiftet for å videreføre den virksomhet som tidligere var drevet gjennom et ansvarlig selskap.
- (3) Aksjeselskapet ble stiftet med en aksjekapital på 100 000 kroner. Nødvendig driftskreditt ble sikret ved en kassekreditt i M Sparebank med en ramme på 200 000 kroner. Rammen ble senere noe utvidet ved varierende tilleggskreditter. Bankengasjementet omfattet også en garanti overfor Reisegarantifondet stor 250 000 kroner.
- (4) Selskapet stillet pant i fordringer og flåtepant i motorvogn mv. som sikkerhet overfor banken. Som sidesikkerhet for det samlede engasjement fikk banken pant i fast eiendom tilhørende As ektefelle for 100 000 kroner, og A og ektefellen pantsatte dessuten en livsforsikring med forsikringssum 251 704 kroner. Gjenkjøpsverdien for polisen er i selvangivelsen for 2005 oppgitt til 93 437 kroner. Endelig kausjonerte A personlig for kassekreditten.

- (5) I tidsrommet 1. januar 2003 til 31. desember 2004 belastet A urettmessig selskapet med 202 197 kroner. Dette skjedde dels ved å la selskapet betale hans private regninger, og dels ved at han foretok kontantuttak fra selskapets konti. As uttak ble ført i mellomregning med selskapet, og i revisors beretning for 2003 ble det påpekt at det ved dette var etablert et lån i strid med aksjelovens bestemmelser.
- (6) Det ble åpnet konkurs for B AS ved Lister tingretts kjennelse den 20. mai 2005. Foranlediget av konkursen fremmet banken krav om innfrielse av den kausjon A hadde stillet. De sikkerheter selskapet hadde stillet, hadde da ingen verdi. Oppgjør av kausjonsansvaret fant sted ved at banken ydet ham et lån til blant annet innfrielse av denne forpliktelsen.
- (7) Boet fant at A ikke hadde midler til å dekke dets tilgodehavende, og det ble ikke gjort noe forsøk på inndrivelse. Det ble anmeldt krav i boet på til sammen nær 275 000 kroner. Det var ikke midler til betaling av dividende, og boet ble innstilt i medhold av konkursloven § 135.
- (8) Ved tiltalebeslutning datert den 24. oktober 2007 ble A satt under tiltale for utroskap overfor selskapet og for brudd på bokføringsloven. Lister tingrett avsa den 18. januar 2008 dom med slik domsslutning:
- ”1. A, født 12.06.1955, frifinnes for tiltalens post II.
 2. Han dømmes for overtredelse av straffeloven § 275 første og annet ledd, jf § 276, til fengsel i – 5 – fem måneder. Fullbyrdelsen av fengselsstraffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52–54 med en prøvetid på 2 – to – år.
 3. Han idømmes en bot på 20 000 – tjuetusen – kroner, subsidiært fengsel i 30 – tretti – dager.
 4. Han frifinnes for fremsatt inndragningskrav.
 5. Han dømmes til å erstatte staten saksomkostninger med 5 000 – femtusen – kroner.”
- (9) Påtalemyndigheten anket tingrettens avgjørelse av inndragningskravet til Agder lagmannsrett, som den 24. april 2008 avsa dom med slik domsslutning:
- ”I tingrettens dom, domsslutningens pkt. 4, gjøres den endring at A dømmes til å tåle inndragning av 202.197 – tohundreogtusenett hundreogtittisyv – kroner til fordel for statskassen/konkursboet til B AS.”
- (10) A har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken gjelder lovanvendelsen. Det gjøres prinsipielt gjeldende at det etter As innfrielse av sitt garantiansvar overfor selskapets bankforbindelse, ikke lenger foreligger noen vinning på hans hånd som det kan foretas inndragning av. Dernest gjøres det gjeldende at lagmannsretten har tolket straffeloven § 34 uriktig når retten ikke har funnet at inndragning vil være klart urimelig.
- (11) *Jeg er kommet til at anken ikke kan føre frem.*
- (12) Jeg finner at den prinsipielle anførsel bygger på en misforståelse av det faktiske hendelsesforløp. A har ikke foretatt noen innbetaling til selskapet. Han har derimot, slik også lagmannsretten har lagt til grunn, innfridd sitt kausjonsansvar overfor banken. At

banken bokføringsteknisk godskrev den misligholdte kassekredittkonto, har klarligvis ingen betydning i denne sammenheng. Boet hadde sitt krav mot A i behold, og om kravet var blitt fremmet, ville A ikke ha kunnet anvende det regresskrav han som følge av innfrielsen av kausjonsansvaret hadde overfor boet, til motregning.

- (13) Lovens hovedregel er at vinning oppnådd ved en straffbar handling skal inndras. Inndragning kan bare unnlates i den utstrekning inndragning finnes å være "klart urimelig". Dette er nærmere utdypet i Ot.prp. nr 8 (1998–1999) side 17. Det er der fremhevet at inndragning bare unntaksvis bør unnlates, selv om siktedes økonomi er svak. Det følger da også av Høyesteretts praksis, både før og etter lovendringen i 1999, at det skal atskillig til for å fravike lovens hovedregel, jf. Rt. 2007 side 932 avsnitt 45.
- (14) Utgangspunktet for vurderingen må i den aktuelle saken være at det foreligger et grovt tillitsbrudd overfor selskapets kreditorer. Selskapets kassekreditt skulle sette selskapet i stand til å betale leverandørene ved forfall. Den likviditet som kassekreditten skulle gi selskapet, er i stedet i sin helhet benyttet av A til dekning av hans private utgifter. Tingretten fant det godtgjort at A holdt det for sikkert eller overveiende sannsynlig at han handlet i strid med selskapets tarv.
- (15) Da selskapet gikk konkurs, og det ikke var midler til dekning av noen del av løskreditorenes krav, ville det ordinære hendelsesforløp ha vært at boet inndrev det beløp A var skyldig. At inndragning foretas stiller ikke A dårligere enn om kravet var blitt fremmet av boet.
- (16) Som tingretten påpeker, tok det uakseptabelt lang tid før det ble tatt ut tiltale i saken. Dette er imidlertid hensyntatt ved straffutmålingen, og jeg finner ikke at dette bør få betydning også for inndragningsspørsmålet. I denne relasjon har for øvrig A hatt den fordel at det ved fastsettelsen av det beløp som skal inndras, ikke tas hensyn til den rentefordel A har oppnådd ved at kravet mot ham ikke straks ble inndrevet av boet.
- (17) As økonomi er etter det opplyste vanskelig. Han hadde imidlertid ikke ubetydelige inntekter da det straffbare forhold fant sted; for 2004 er inntekten opplyst å være 364 522 kroner. Den årlige bruttoinntekt oppgis nå å være ca. 250 000 kroner. Han har etter det opplyste en gjeld på 784 000 kroner. Selv om den ytterligere belastning som inndragningen vil innebære, ikke er ubetydelig, kan jeg ikke se at inndragningsbeløpet forrykker hans økonomiske stilling på en slik måte at det vil være "klart urimelig" å inndra vinningen. Ved denne vurderingen må det, som påpekt av lagmannsretten, tillegges atskillig vekt at det er tale om en form for økonomisk kriminalitet som grenser inn mot kjerneområdet for inndragning, og hvor sterke allmennpreventive hensyn gjør seg gjeldende.
- (18) Jeg stemmer for denne

D O M :

Anken forkastes.

- (19) Dommer **Tønder:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (20) Dommer **Flock:** Likeså.
- (21) Dommer **Bruzelius:** Likeså.
- (22) Dommer **Tjomsland:** Likeså.
- (23) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Anken forkastes.

Riktig utskrift bekreftes: